

TORONTÁL

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egész évre	120 dinár
Félévre	60 dinár
Megyedévre	30 dinár
Egy órára	10 dinár

Egyes szám ára fél dinár

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NAPILAP

Felelős szerkesztő: Dr. MARA JENŐ

SZERKESZTŐSEG ES KIADÓHIVATAL
Obiliteva (Zápolya) utca 1.

Szerkesztőség telefonszáma 281
Kiadóhivatal telefonszáma 21

MEGJELENIK MINDENNAP, HÉTFŐ ES
ÜNNEPEK UTANI NAPOK KIVÉTELEVEL

Veliki Beeskerek, 1922.

LI. évfolyam, 13. szám.

Csütörtök, január 19.

Az új házszabály-javaslat bizottsági tárgyalása.

— Beogradi tudósítónk jelentése. —

Beograd, jan. 17.

A házszabályt tárgyaló parlamenti bizottság az új házszabályokra vonatkozó törvényjavaslatot mai ülésén pontról-pontra megvitatta. A javaslat 14. szakaszánál, amely a parlamenti bizottságról szól, az ellenzék és a kormány-párt egy-két tagja azt javasolta, hogy alkossanak egy külügyi bizottságot is a szkupstinában. Az indítvány felett élénk vita indult meg, de miután a bizottság tagjai nem voltak jelen határozatképes számban, dr. Markovity Lázár igazságügyminiszter javaslatára a vita folytatását a bizottság holnapi ülésére halasztották.

Az ország közigazgatási beosztása.

— Beogradi tudósítónk jelentése. —

Beograd, jan. 17.

Az állam közigazgatási beosztását tárgyaló bizottság ma délelőtt ülést tartott, amely alkalomból megvitatottak elyben a javaslatot és egyértelműleg amellett foglaltak állást, hogy a kormány javaslatát elvetik.

Dr. Honjoc klerikális képviselő arról beszélt, hogy Szlovénia egy közigazgatási kerületbe osztandó, Horvátország és Szlavónia pedig szintén egybe.

A bizottság mátol kezdve naponként ülésezik, mert a törvényjavaslatot még e hó 28-áig elő kell terjeszteni a parlamentben.

Az 1920. évi hadinyereség adó ellen.

— Beogradi tudósítónk jelentése. —

Beograd, jan. 17.

Bosznia-Hercegovinából ma egy küldöttség érkezett Beogradba abból a célból, hogy kieszközölje az 1920. évi hadinyereségadó eltörlését. A küldöttség először a muzulmánklubot kereste fel, ahol a két muzulmán miniszterrel: dr. Mehmed Spahóval és dr. Kara Mehmedovittal folytattak hosszabb beszélgetést. Majd a többi klubokban is megjelentek s mindenütt előadták kérélmüket. Davidovity Ljuba, a demokráta-klub elnöke, akihez szintén támogatásért fordultak a muzulmánok, kijelentette, hogy ebben a kérdésben addig nem válaszolhat, amíg nem tárgyalta dr. Kumanudi pénzügyminiszterrel.

A mai nemzetgyűlés.

— A „Torontál” beogradi munkatársának telefonjelentése. —

Beograd, jan. 17.

Ma délután öt órakor nyitotta meg dr. Ribár házelnök a nemzetgyűlést. A tegnapi ülésről felvett jegyzőkönyv hitelesítése után dr. Markovity igazságügyminiszter felolvasta az ügyészség átiratát, melyben Brkity Voin szociáldemokrata és Radity Sztepan parasztpárti képviselők kiadatását kérte. A nemzetgyűlés úgy határozott, hogy az ügyet átteszi a mentelmi bizottsághoz. Utána a szkupstina tükára felolvasta dr. Jaksity Zsarkónak a béljei uradalmi bizottságban viselt tagságáról való lemondását. Ennek tudomásul vétele után helyébe dr. Miatovity Szevomirt választották.

Ezután Vászity hadügyminiszter válaszul Lázity képviselőnek a valjevói körletparancsnokság ügyében tett korábbi interpellációjára.

Különféle interpellációk után Branner nemzeti szociálista képviselő szólalt fel és a kormány deklarációjára vonatkozólag tett éles bírálatot. Pártja részéről úgy a belmínt a külpolitikát kritizálta.

Berzseli klerikális képviselő szintén rosszalását fejezte ki a külpolitikára előzva és különösen az Olaszországgal szembeni helyzetet kifogásolta.

Krisztán Edbin szociáldemokrata képviselő a belpolitikát kritizálta és megemlíti, hogy az országban domináló nagy munkanélküliség megszüntetésére vagy csökkentésére eddig semmit sem tettek.

Az előrehaladott időre való tekintettel dr. Ribár házelnök az ülést este, nyolc órakor berekesztette és a legközelebbi ülést holnap este 8 órára tűzte ki.

Az osztrák tisztviselők hetente kapják a fizetést.

— A „Torontál” tudósítójának távirata. —

Wien, jan. 17.

Az osztrák állami tisztviselők legutóbb csak egy hétre kapták a fizetést. Az államhivatalnokok gyűlésén elpanaszolták, hogy Gürtler pénzügyminiszter nem fogadta a küldöttéget, névjegyeiket pedig, melyben ezen szándékaikat bejelentették, összetépte. A tisztviselők hangoztatták a gyűlésen, hogy sztrájkjótól sem riadnak vissza, ha fizetésüket a napokban nem rendezik.

Burgenland kormányzója lemondott.

— A „Torontál” tudósítójának távirata. —

Wien, jan. 17.

Az „Abend” közli: Davy dr. Burgenland kormányzója állásáról beadta lemondását. Helyébe Rauehofer dr. udvari tanácsost, keresztényszociálistát nevezte ki. Davy dr. szerint a burgenlandi közigazgatás kudarcának oka, hogy az összes pártok beleavatkoztak a közigazgatásba. A keresztényszociálisták a tartományt fel akarják osztani Ausztria és Stájerország között.

TÖZSDE

Január 17.

Beograd. Valuták: Frank 589-50, Lira 318-50, Lei 54-50, Márka 39-90, Léva 47-80, Szokol 119, Osztrák korona 135.

Beograd. Devizák: London 305, Páris 595, Newyork 7175, Genf 1405, Milano 317, Prága 12115, Berlin 3950, Wien 1045, Bukarest 5525, Szófia 4950, Budapest 1120.

Zürich. (Nyitás.) Devizák: Berlin 277 és fél, Newyork 515, Milano 2255, Prága 860, Budapest 80, Zagreb 180, Varsó 18, Wien 17 London 2179, Páris 4225.

Budapest. (Nyitás.) Valuták:

Napoleon 2700, Dollár 693, Frank 78 és fél, Lengyel márka 24, Német márka 373, Lira 30, Osztrák korona 10 és egynegyed, Rubel 72, Lei 525, Szokol 1150, Dinár 940.

Budapest. (Zárlat.) Valuták: Napoleon 2790, Font 3075, Dollár 725, Frank 6075, Lengyelmárka 24, Német márka 385, Lira 3175, Osztrák korona 10 és háromnegyed, Rubel 68, Lei 570, Szokol 1210, Dinár 955.

Devizák: London 3115, Newyork 725, Berlin 380, Milano 32, Páris 5950, Prága 1215, Zürich 140, Wien 19, Zagreb 250.

Kereskedelmi szerződésünk Ausztriával.

— Beogradi tudósítónk jelentése. —

Beograd, jan. 17.

Miután az új kereskedelmi konvenció Ausztria és az SHS. állam között még mindig nincsen megkötve, a kereskedelmi miniszter a nemzetgyűléstől felhatalmazást kért, hogy a régi szerződést, mely január 30-án jár le, egy hónappal meghosszabbíthassa.

A vasuti forgalom javítása.

Ankét a közlekedésügyi miniszteriumban.

— Beogradi tudósítónk jelentése. —

Beograd, jan. 17.

Pányty közlekedésügyi miniszter a parlamentáris pénzügyi bizottság tagjaival és az összes vasutigazgatókkal pár nap óta tárgyalásokat folytat a vasuti forgalom helyreállítása céljából. A vasutigazgatók feltárták az összes okokat, amelyek a vasutközlekedés normális menetét megakasztják, legfőképpen pedig kiemelték, hogy finandális állapotok is befolyásolták a vasuti forgalomban beállott krízist.

A konferencián egy munkarendet állítottak össze, melynek programja szerint történekm majd a rendes közlekedés helyreállítására irányuló munkálatok. A pénzügyi bizottság tagjai megígérték, hogy támogatni fogják a megfelelő hitelek megszavazása iránti javaslatokat, hogy ezáltal is lehetővé tegyék a rendes forgalom helyreállítását célzó munkarend keresztülvitelét.

Felmentett kommunista képviselők.

— Beogradi tudósítónk jelentése. —

Beograd, jan. 17.

A beogradi elsőfoku bíróság néhány nappal ezelőtt kezdette meg dr. Kaclerovity Trisa és Novakovity Koszta volt kommunista képviselők államellenes propaganda terjesztése miatti bünygyét. A bíróság a tárgyalás befejezése után felmentő ítéletet hozott, mivel a tárgyalás bizonyító részében nem látta beigazoltnak a vádiratban említett büntettet. A tárgyalás nagyszámu közönsége örömmel vette tudomásul az ítéletet és zúgó éljenzés és viharos tapsok között hagyta el a termet. A törvényszéki elnök intézkedésére a hét felmentett képviselőt azonnal szabadlábra helyezték.

Ujabb háboru fenyegeti Európát.

A „Torontoi” tudósítójának távirata.

Páris, jan. 17.

Honois radikális képviselő éles cikkben fordul Poincarre ellen. Cikkében annak a felfogásának ad kifejezést, hogy Európát újabb háboru veszedelem fenyegeti és hogy Poincarre kormányra jutása hatalmas lépést jelent ebben az irányban. Poincarre a „Matin” főszerkesztője előtt kijelentette, hogy teljesen felesleges a háboru rémképét folytonosan a falra festeni. Németország térde kényszerítéséhez nem szükséges sem háboru, sem mozgósítás.

Páris, jan. 17.

Dechanel szenátor, a francia köztársaság volt elnöke levelet intézett Poincarrehoz és felhívta a miniszterelnök figyelmét arra, hogy a mostani körülmények között igen veszélyes utra viszi a nemzetet.

Az angol-francia szövetség.

A „Torontoi” tudósítójának távirata.

London, jan. 17.

A „Westminster Gazette” című lap írja: Lloyd George és Poincarre teljesen egyetértenek abban, hogy a jelen körülmények között nem hozható létre szövetség, mert Poincarre feltehetően Angliát, Lloyd George követeléseit pedig Franciaország nem fogadja el. Azt az angol kormányt, amely kész volna Poincarre elvét magáévá tenni, egy-kettőre megbuktatnák.

Páris, jan. 17.

Poincarre a „Daily Mail” munkatársának kijelentette, hogy helyesli a Briand szellemében létesítendő angol-francia szövetség gondolatát, de azt hiszi, hogy a szövetséget a tervezetnél szorosabbra kell fűzni és hosszabb időre kötendő meg.

Németországot meghívták a genoui konferenciára.

A „Torontoi” tudósítójának távirata.

Berlin, jan. 17.

Az olasz nagykövét átadta a birodalmi kancellárnak a német kormányra szóló meghívást a genoui konferenciára. A meghívóhoz csatolt cannesi határozat a részvevők között Magyarországot, Ausztriát, Bulgáriát és Oroszországot is megemlíti.

Páris, jan. 17.

Poincarre a genoui konferencián fontos észleléseket tesz a francia kormány külpolitikájáról.

Páris, jan. 17.

A cannesi konferencia megbízta az olasz miniszterelnököt a genoui konferenciára szóló meghívók szétküldésével.

Cáfojják az osztrák kormányválságot.

A „Torontoi” tudósítójának távirata.

Wien, jan. 17.

Az utóbbi időben felmerült kormányválságról szóló híreket ma hivatalosan megerősítik.

A nemzeti kisebbségek politikai jogai.

— A „Torontoi” beogradi munkatársának telefonjelentése. —

Beograd, jan. 17.

A demokrata-párt körében az a felfogás uralkodik, hogy most már véglegesen rendezni kell az SHS. állam területén lakó nemzeti kisebbségek helyzetét, a politikai jogok gyakorlására nézve. A demokrata-képviselők klubjában e célból egy négy tagú bizottságot alakítottak,

amely behatóan megvizsgálja és áttanulmányozza a kérdést, azután pedig jelentést tesz a klubnak. A bizottságba beválasztottak három bányai képviselőt, ezek: dr. Setyevov Szlavkó, dr. Miatovity Szvetomir és dr. Boksán, akik dr. Kukovec-el együtt fogják ezeket a tárgyalásokat lefolytatni.

A munkások rokkant- és nyugdíjgyesületéről.

Beeskerek, jan. 17.

A szociális eszmék lassankint minden államban tért hódítanak. A munkások rokkant- és nyugdíjgyesülete is egyike azoknak az intézményeknek, amelyek az államokban gyors egymásutánban keletkeztek és eleinte mint magánintézmények működtek. A világháboru után mindegyik hadviselő állam a kényszernek engedve, hadirokkant intézményeket létesített, melyeknek terheit persze egyedül az állam kénytelen viselni. Mikor a nyugateurópai államokban a fentemlített magánintézmények megalakultak, azaz a céllal kezdték működésüket, hogy minden belépő tagot, legyen az munkás, eselőd, iparos, tisztviselő, egyszerűen akár fizikai, akár szellemi munkás, aggkorára és munkaképesség esetén segítse. A tagok eselőd tagjairól fizetnek és ennek ellenében tíz-negyven év után munkaképtelenség esetén a befizetett évek arányában bizonyos százalék nyugdíj-egélyben részesülnek. Ez azonban megkülönböztetendő az életbiztosításoktól, amikor az előre meghatározott évek járulékaiknak befizetése után elhalás vagy betegség esetén a megfizetett összeget folyósítják.

Néhány évtizeddel a világháboru előtt minden államban megvalósították az ugyszólván első szociális intézményt, a munkások baleset és betegség esetére való kötelező biztosítását, az aggkori rokkantsági biztosításokról azonban teljesen megfeledkeztek. Igaz ugyan, hogy ennek szükségességét hamarosan belátták és közvetlenül a háboru kitörése előtt meg akarták valósítani, de a világháboru egy időre megakasztotta a szép terv keresztülvitelét. A világháboru alatt ugyan általában folyósítottak segélyeket, persze csak és kizárólag azoknak, akik a háboruban váltak rokkantakká. S mit látunk most? Hogy bizony ezen szerencsétlenek segélyezésére alamizsna számba megy és így nyomorogni kénytelenek, míg ha annakidején rendszeresen biztosították volna őket, nem kellene most nyomorban szenvedniük.

Mintegy ötven évvel ezelőtt néhány mélyebb gondolkodású ember belátta az aggkori biztosítás nemes eszméjét és végre is hajította azt. Hívókat toboroztak, akik önkéntesen csoportosulva, ketente eselőd összegeket fizettek és később a befizetés arányában segélyeket élveztek.

Jugoszláviában több ilyen fiókgyesület működik, így Beeskerekben is mintegy husz éve áll fenn egy fiókpénztár és havonta tizenegy

elaggott, munkaképtelen nő és férfit segít. A mostani viszonyokhoz képest sajnos, igen szomorúan, mivel belépésükkor azaz tíz-husz évvel ezelőtt heti 20-30-40 fillért fizettek be, vagyis tíz év alatt összesen háromszáz koronát és ennek ellenében csak öt-hatszáz korona évi segélyt kaphatnak. Már a háboru előtti évben a drágaság folytonos nagyobbdásával az egyesületek felemelkedtek betéteiket 40, 60 és 80 fillérré, mivel azonban az is kevésnek bizonyult, most már hat osztályt létesítettek heti 1, 150, 2, 3, 5 és 8 korona tagsági járulékkal s ennek arányában természetesen automatice felemelkedett a segély is, mely a jövőben már néhány ezer korona lesz. De mi történik majd, ha a drágaság tovább is emelkedik? Véleményem szerint itt volna az ideje, hogy minden állam mielőbb életbeléptetné a kötelező rokkantbiztosítást és pedig adó utján, (mint például Kórházadó, utadó) és így minden állampolgár, ha a véletlen folytán rokkanttá vagy munkaképtelenné válik, nem volna kénytelen az alamizsna segélyre rászorulni, hanem az állam gondoskodna megélhetéséről. Sőt az állam kötelessége volna az is, hogy oly intézkedést állítson fel, ahol azokat, akinek nincsenek hozzátartozói, elhelyezhesse. Nagyon szomorú látni, hogy még mindig vannak koldusok, vagy oly tehetetlen munkások, akik a szegényházakban nyomorognak. Borzasztó elgondolni is, hogy egy gazdag ember, aki valamikor jómódban élt, szegényházba kerüljön, vagy hogy a munkás husz-harminc évi keserves munka után koldusbotot vegyen a kezébe.

Most ezekben a súlyos időkben nem győzzük eléggé hangsúlyozni, hogy mindenki kivétel nélkül lépjen be az ilyen egyesületekbe, mivel csak rövid idő kérdése és az állam okvetlenül bevezeti a kötelező rokkantbiztosítást. Annakidején majd átveszik a magánvállalatok tagjait is és így ezzel már néhány évi előnyt szerzett magának.

Ismétlem, hogy az önkéntes tagokból alakult egyesületeket nem szabad összetéveszteni a hadirokkantegyesületekkel, mivel ez utóbbi csak katonákra vonatkozik. Hogy a munkások rokkant- és nyugdíjgyesületei tényleg szociális intézmény, mutatja az, hogy vallás és nemzeti-ségi különbség nélkül mindenki tagja lehet. Tehát a legmelegebben ajánlhatom mindenkinek, akinek csak némileg a tehetségében áll, hogy lépjen be a munkások rokkant- és nyugdíjgyesületébe és ezzel legalább abban a nyugodt tudatban élhet, hogy öreg napjaira biztosította sorsát. Dr. K. J.

A magyar politikából.

A „Torontoi” tudósítójának távirata.

Budapest, jan. 17.

A nemzetgyűlésen délután Lingauer Albin beszélt. A puccs kísérletezőket védte és azt mondta, ha Andrássy lázadó, miért nem lázadó Teleki gróf is, amikor ő szintén magára vállalt annakidején a királytól megbízást. Lingauer kijelentette még, hogy ez a nemzetgyűlés és ez a kormány nem tud megférni egymással. Elérkezett annak az ideje — mondotta tovább — hogy a nemzetgyűlést semmiféle életmehosszabbító számszámmal nem lehet együtt tartani. A képviselő ezután határozati javaslatot nyújtott be, melyben kéri, hogy utasítsák a kormányt a nemzetgyűlésnek 1922 február tizenhatodikán történő feloszlására végett és tegyen idejekorán előterjesztést a kormányzónak.

Budapest, jan. 17.

A nemzetgyűlés közjogi bizottsága délelőtt ülést tartott, amelyen a felsőház reformjáról szóló törvényjavaslat megtárgyalása volt a téma. Az ülésen Tomesányi pénzügyminiszter is jelen volt. Vázsonyi hangzott, hogy nem lehet a felsőház reformjával mindaddig foglalkozni, amíg nem ismerjük a választójogi törvényjavaslatot. Vázsonyi azt az indítványt nyújtotta be, hogy amíg a választójogi törvényt nem hozza meg a nemzetgyűlés, a tárgyalásokat halassza el a bizottság. A közjogi bizottság az indítványt egyhangulag elfogadta.

Az Osztrák-Magyar Bank liquidálása.

A „Torontoi” tudósítójának távirata.

Budapest, jan. 17.

Az Osztrák-Magyar Bank liquidálására kiküldött bizottság tagjai meggyőződtek, hogy a trianoni békeszerződésnek az Osztrák-Magyar Bank liquidálására vonatkozó pontján a szerződés szövegszerű értelmében nem hajthatók végre.

Álhírek Zita utazásáról.

A „Torontoi” tudósítójának távirata.

Wien, jan. 17.

A „Neues Wiener Tageblatt” közli, hogy azok a hírek, amelyek Zita megérkezéséről, illetve Wiener át történő keresztülutazásáról számoltak be, még nincsenek megerősítve.

Budapest, jan. 17.

Mint napokkal ezelőtt Budapeston, úgy most Wienben is híre terjedt, hogy Zita és Otto ott tartózkodnak. Kiderült, hogy a hír nem felel meg a valóságnak.

Bern, jan. 17.

A svájci „Volkrecht” című szociálista lap szerint a másállapotban levő Zita, a lebetegedésig Svájcban marad. Zitának az a szándéka, hogy néhány hónapig Tourstban és Däventiben lakjon, később pedig végleg letelepedjen Svájcban. A lap felhívja a batóság figyelmét ezekre a helyekre, mert ott tartotta Károly király kíséretével az összejöveteleket.

HIREK

Létity püspök nem jön Beeskerekre. Dr. Létity metropolita, volt temesvári gör. kel. püspök, aki a gör. kel. vízkereszt ünnepére városunkba készült, közbejött megbetegedése folytán nem jön Beeskerekre. A metropolita tegnap este táviratilag közölte dr. Bogdanov Jóca főispán-kormánybiztossal, hogy váratlanul megbetegedett és ezért legnagyobb sajnálatára nem jöhet Beeskerekre.

A régens elleni merénylet büntetésének tárgyalása. Beogradból jött tudósítónk: Folyó hó 25-én kezdik meg a beogradi elsőfokú bíróság előtt a régens elleni merénylet büntetésének főtárgyalását. A vádlottak padján harminchárom kommunista foglal majd helyet. A tárgyalás iránt nagy érdeklődés nyilvánul.

Staity Nadesda hangversenye. Ma este fél kilenc órai kezdettel lesz a Kaszinó nagytermében Staity Nadesda hangversenye. A koncert végleges programja a következő: 1. a) St. Hrisztity: „Elegia”; b) An. Toszi: „Ninon”; 2. G. Puccini: „Bohème”; 3. Rossini: „Wilhelm Tell” nyitány. Zenekar: 4. a) St. Binjieski: „Grivna”; b) Weber: „Büvös vadász”; 5. Goldmark: Baletscéna a Sába királynőjéből; 6. Csajkovszki: „Onjegin”. Tatabánya levele. — A közönséget kéri a pontos megjelenésre, mert az egyes számok alatt a terembe vezető ajtók zárva lesznek.

Baleset. Tegnap délelőtt szerencsétlenség történt a beeskereki Dungserszki-féle sörgyárban. Kailó Mihály 54 éves munkás az egyik felvonógép mellett foglalatostkodott, valószínűleg elnézdegelte magát, közben a működésben lévő felvonó gép hajtómotorja elfogta lábát és térdéig összeroncsolta. A szerencsétlenül járt munkást a mentők be szállították a kórházba.

Németország harminc millió aranymárkát fizetett. Berlinből jelentik: A német kormány Párisba azt az utasítást küldte követségének, hogy az közölje a jóvátételi bizottsággal, hogy az első jóvátételi részletet, harminc millió aranymárka értékben Berlinből már átutalták. Minden intézkedés megtörtént arra vonatkozólag, hogy a többi fizetési határidőt is pontosan betartsák.

Átutalások, hitellevelek és csekkek az összes bel- és külföldi piacokra, valamint valutabiztosítások árukvitelre kaphatók — a beogradi pénzügyminisztérium felhatalmazása alapján — a Szerb Szövetkezeti Bank R-T, fiókjánál (Srpska Zadrugna Banka D. D.), Veliki Beeskerek. — Telefon 43. és 47.

A latinica és cirilica egyenjogúsága. Sok esetben megtörtént, hogy egyes tisztviselők a latin vagy a ciril irást nem akarták akceptálni s a felek beadványait, okiratait stb. visszautasították. A kereskedelmi és postaügyi miniszter most rendeletet bocsátott ki, melyben hivatkozással az alkotmány 3. szakaszára, kimondja, hogy úgy a latin, mint a ciril irás egyazon bánásmódban részesítendő. A felirásokra, bélyegzőkre és stambiliákra érvényes továbbra is a 46464-921. évi január 28-iki miniszteri rendelet, mely szerint ezek mindkét írással állítandók ki.

Hányan kaptak a múlt évben utlevelet.

— A „Torontál” tudósítójától. —

Beeskerek, jan. 17.

A vármegyháza első emeletén lévő utlevél ügyosztályban most végzik a múlt évi forgalomról a statisztikai adatok összeállítását. A kimutatás szerint a múlt évben összesen hétezerszáznyolcvannégy kérvényezőnek adtak külföldi utazásra engedélyt, a kérvényezők közül csak igen kevésnek kérelmét utasították vissza és a lehetőséghez képest igyekeztek mindenkit kielégíteni.

A „Torontál” tudósítója eljár az utlevél ügyosztályban és érdeklődött a múlt évi forgalom és az utlevelek kezelése után. Az osztály vezetője kérdéseinkre ezeket mondotta:

Naponta átlag harminc-negyven kérvény érkezik részint a beeskereki rendőrségtől, részint pedig a vidéki rendőrhatalóságoktól, illetve szolgabírókától. Az utlevelek átvezetése s feldolgozása rengeteg munkát ad a tisztviselőknek, de még így is aránylag gyorsan kapja meg mindenki az utlevelét vagy az elutasító választ. A lehetőséghez képest úgy intézkedünk, hogy minden kérvény még a beérkezés napján nyerjen elintéztést s ha az lehetetlen, például ünnepek folytán beállott aktatorlódások miatt, akkor sorrendben, a beérkezés ideje szerint terjesztjük aláírásra. A válasz csak ritka és indokolt esetben elutasító, legtöbbször megkapja a kérelmező a kért országokba szóló utigazolványát.

Feljegyzésre méltó, hogy havonta utaznak leginkább az emberek, 1921. év elején, különösen az első három

hónapban seregesen kértek Amerikába utlevelet. Minden második kérelmező utazási helyéül Amerika valamelyik államát vezette meg. Január, február, március hónapokban volt az Amerikába való kíváncsi látás utóhulláma, azóta, amióta annyira megnövekedett a beutazást a dollárok hazájába és amióta kiszűrt, hogy ott sines oly irigységre méltó aránytétel, bizony megfogyott a kérelmezők száma.

Annál többen utaznak azonban Romániába. Bánát kettészakadásával igen sok rokon, ismerős átkerült román impérium alá s így érthető, hogy mivel legközelebb van hozzánk és legkönnyebb az odautazás, könnyebben vállalkoznak a látogatásokra, mint más ország területére.

Feltűnően sokan utaznak még Ausztriába, aminek szintén megvan a magyarázata. A jó dinárokkal bőven ellátott kérvényezők sokszor szórakozás céljából akarják felkeresni a rossz valutájú Ausztriát, különösen pedig a fővárost: Wient. Sokan üzleti ügyekben járnak Ausztriában, ezeknek száma azonban kisebb mint az előbbieké.

Az utóbbi időben mind többen és többen kérnek utlevelet Magyarország területére, ahol leginkább családi és egyéb magánügyek miatt kénytelenek gyakrabban megfordulni.

A többi országok közül Olaszország és Csehszlovákia iránt mutatkozik érdeklődés, a nyugati államokba nagy ritkaság egy-egy kérvényező, ami a nagy valutakülönbség miatt érthető is.

Lemondott az osztrák belügyminiszter.

A „Torontál” tudósítójának távirata.

Wien, jan. 17.

Wajner dr. belügyminiszter a nagyneműt néppárt országos pártvezetőségének legutóbbi határozata alapján, tegnap bejelentette a kancellárnak a lemondását. A szövetségi elnök megbízta Schober kancellárt a belügyi és a közoktatásügyi tárcá vezetésével.

A nagyiparosok a cseh-magyar kereskedelmi szerződésért.

A „Torontál” tudósítójának távirata.

Prága, jan. 17.

Ótátrafüreden a felvidéki nagyiparosok tegnap kongresszust tartottak, amelyen a Felvidék gazdasági válságával foglalkozva elhatározták, hogy sürgető lépéseket tesznek a cseh-magyar kereskedelmi szerződés megkötéséért.

Az indiai forrongás.

A „Torontál” tudósítójának távirata.

London, jan. 17.

A Daily Telegraph értesülése szerint Maiabari vidékén heves harcok voltak a beszüllött katonaság és a Kalkuttába igyekvő felkelők között.

Nyugatmagyarországon csődöt mondott az osztrák adminisztráció.

A Torontál wieni szerkesztőségétől.

Wien, jan. 15.

Az osztrákok által megszállott területen élő egyik magasabb rangú állami tisztviselő a következő érdekes közléseket juttatta el a „Torontál” wieni szerkesztőségének az ottani állapotokról:

„A megszállás óta lehetetlen viszonyok közé jutottunk. Az osztrák közigazgatás, bár igen nagy apparátussal szervezkedett meg és rendezkedett be, az egész vonalon mégis csődöt mondott. Az egész közigazgatás gépezete egyszerűen megakadt, amiért Dávy kormányzót okolják, akinek tervezete nemcsak hibás, de annyira nagyképű is volt, hogy egyáltalán nem lehet megvalósítani. Máris bebizonyosodott, hogy a sok odaesodított idegen tisztviselő a magyar tisztviselői kart nem pótolhatja, mert senki a népet és a viszonyokat nem ismeri.”

„A lakosság elégedetlensége, írja továbbá, már több helyen nyílt ellentétben tört ki és ellehet mondani, hogy az osztrákok rövid uralma elérte azt, hogy a lakosság legalább 95 százaléka magyarbarát lett. A lakosság osztrák pénzt seholsem fogad el, mindenütt magyar pénzt kérnek és még az osztrák esendőrök is kénytelenek szükségleteiket magyar pénzért vásárolni. Fenyegetőzések mit sem használnak, mert a termelők inkább elrejtik szükségleteiket, semhogy osztrák pénzért eladják.”

Ezt az értesülést, illetőleg a magasrangú tisztviselő közlését megerősíti az a tény, hogy az osztrákok rövid uralmuk után már is teljesen új alapokon akarnak berendezkedni Burgenlandban. Elhatározták, hogy a tartományt két részre szakítják. A déli részt Stajerszághoz csatolják, az északi részt pedig Heintzenland néven önálló tartománnyá alakítják át. Heintzenland lenne Ausztria legnagyobb tartománya.

(sz. p.)

Milliárdokat érő osztrák mükincsek.

Eladásokkal meg lehet oldani Ausztria pénzügyi válságát.

Wien, jan. 15.

A „Torontál” ugyszólván minden utóbbi számában kénytelen volt az osztrák drágasággal foglalkozni, mert Ausztriában az élelmiszerek napról-napra és oly rohamosan drágultak, amilyenre — Oroszország kivételével — sehol sem találhatunk példát. S anig a bankjegyprés szüntelenül ontja a mindig értéktelenebbé váló osztrák ezreket és tízezekeket, a nagy tömegek szegénysége folyton fokozódik. Végre azután kirobbant az elkecserezés. A nyomoruság ezrei és tízezei gátját szakított folyam gyanánt hőmpölyögtek Wien centruma felé, megronhamozták a parlamentet, elpusztították a szállók berendezését, ahol a pénzspekuláció hatalmasai laknak, a kávéházakat, ahol találkoztak és a bankokat, ahol

a nagy üzleteket kötik. Ilyen erőszakos konvulziókban vonaglik ma az eladósodott Ausztria gazdasági élete. Pedig vannak Ausztriának kincsei, amelyeknek csak részben való értékesítése is elegendő volna arra, hogy Ausztriát adósságaitól teljesen megszabadítsa. Ausztriának ilyen kincse mindenekelőtt a világhírű Albertina: Frigyes királyi herceg volt rézkarc- és festmény-gyűjteménye, amely az összeomlás után az osztrák állam birtokába ment át. Rothschild Lajos, a híres műtörténész, néhány nappal ezelőtt alapította meg ennek a gyűjteménynek értékét. Az ő becslése szerint ez a gyűjtemény ma nem kevesebb, mint egymilliárd svájci frankot ér. Ezt az összeget a mai nemzetközi művészeti piacon könnyű szerrel el lehetne érni. Tény azonban, hogy a gyűjtemény értéke kétszeresét, sőt háromszorosát is eléri. Egemilliárd svájci frank ma körülbelül 1500 millió osztrák koronát tesz ki.

Az Albertinát Albrecht szászországi és tescheni herceg alapította. Károly és Albert kir. hercegek fejlesztették tovább. 1867-ben tökéletesen átalakították. Albert kir. herceg összevagyongából a gyűjtemény mint hitbizomány. Frigyes kir. herceg birtokába ment át. Mint ilyen, az osztrák-magyar monarchia összeomlása után az osztrák állam a Habsburg-ház többi birtokaival egyetemben lefoglalta. Az Albertina ennek folytán azok közé tartozik, amelyek nem esnek az általános zálogjog határményai alá. Az Albertina a világ egyik leggazdagabb gyűjteménye. A legkorábbi korszaktól kezdve egész napjainkig terjedő minden időtől származó rézkarcok, rajzok, metszetek vannak benne felhalmozva. A rajzok között, amelyek száma körülbelül huszezer, Rafael néhány Madonna-tanulmánya is helyet foglal. Dürernek 145 rajza, Rubensnek 52, Rubensnek és iskolájának 96 rajza van a gyűjteményben. Különösen híres a Dürer kezétől származó „Zöld Passio”, a „Pázsit” és a „Mezői nyúl”. Általában véve a Dürer-rajzok alkotják a gyűjtemény legértékesebb részét. Az Albertinának csak csekély részét lehet megsemlélni. Amit itt látni lehet, az is csupán másolat, míg az eredetieket gondosan elzárják és csak néha-néha tanulmányi célokra veszik elő. A rézkarcgyűjteményben körülbelül százhusz lap van. Köztük Dürer, Marcantonio és másoknak művei. A gyűjteményhez tartozik továbbá egy körülbelül ötvézer kötetet tartalmazó könyvtár is, amelyben főleg műtörténeti és haditudományi művek foglalnak helyet. Említésre érdemes az a térkép-gyűjtemény is, amely az Albertina kiegészítő részét alkotja és amelyben a legkorábbi projekciótól egész a legmodernebb atlaszokig körülbelül 24 ezer 500 térkép van. Az Albertina

élén Meder dr., az ismert műtörténész áll, aki az Albertináról érdekes monográfiákat írt és akinek neve a rézkarcirodalomban világhírű.

Ennek az egy gyűjteménynek eladása elegendő volna arra, hogy Ausztria mai passzív pénzügyi állapotát ismét aktívá tegye. Azonban az Albertina mellett Ausztriának még nagyon sok gyűjteménye és kincse van, amelyek értékesítése véglegesen szánátna Ausztria pénzügyi helyzetét. Hogy a sok közül csak a legfontosabbakat említsük, ott van Dyck „Aranyeső” című képe a műtörténeti múzeumban, melynek értékét a békeidőben már hetvenmillió koronára becsülték. Ha eladnák, igazi aranyeső volna Ausztriára. Azonkívül ugyanebben a múzeumban tíz rendkívül értékes Rembrandt van elhelyezve, melyek mellett a wieni közönség gondtalanul siet tova. Wien városi múzeumban van továbbá a világ egyik legnagyobb óragyűjteménye, amelynek létezéséről a lakosságnak ugyszólván tudomása sincsen. Mindez azonban Ausztria belső gazdaságának csak töredéke, amellyel a külső szegénység, mely az államot örökösön arra ösztönzi, hogy a külföldhöz folyamodjék segítségért, sehogy sem áll arányban.

TÁNCISKOLA MEGNYITÁS!

Van szerencsém a n. 6. közönséget értesíteni, hogy f. hó 17-én a Beograd tancsteremben volt Nemzeti kávéház) tánciskolát nyitok Diák- és gyermekkurzus d. u. 5-7-ig, felnőtteknek este 8-10 óráig. **Feiratkozni csak e hó 20-ig lehet.** Beiratási díj: kezdőknek 40 Din., haladókknak 30 Din.

Tanítom a legújabb és legmodernebb táncokat, u. m.: Simmy, Desztine-Boston, Tango-Argentina, Salome, Fox-Trott stb. Különórát adok házbán és saját tancsteremben megegyezés szerint. Egy táncot másfélóra alatt megtanítok.

Figyelmeztetés! Minden vásár- és ünnepnapokon vendégest. 2497

Szíves pártfogást kér

KARITON MRKSITY, táncitanító

Kifőzött szilvacéfre

magokkal együtt, mely sertések etetésére nagyon alkalmas, **ingyen kapható**

Kohn Ignác szilvívörömfőzdéjében a nagyhid mellett.

A világ legjobb permetezője!

Elsőrendű kivitelben, teljesen

Vermorel

rendszerű, vastag vörösrézlemezből öntött sárgarézfenékel, teljes felszereléssel, felül mul minden eddigi gyártmányt. Permetező alkatrészekből és gumiarukból is állandó nagy raktár, melyek nagyban és kicsinyben kaphatók

Rosenfeld Testvérek

vasnagyszerkedőknél

Subotica, Jelašićeva u. 2. sz.

Telefon 123, 841, 357. 2434

Egyedárusítás Jugoszlávia részére.

Egy darabot is küldünk postán.

Kérjen árajánlatot!

Narancs

citrom

lekvár

szilva

maroni

füge

„Sunflower“ ladás petróleum

„hordós“ jó fehér petróleum

örölt só és kősó

80%-os ecetsav

sárga kocsikenőcs

karbid

süvegucukor, kis és nagy süvegek

kockacukor

kristálycukor

cukorka

gyertya

Club-papír

és az összes fűszer-, gyarmat- és festékárucikkék legokosabb bevásárlási forrása:

Özv. Guttman Jakabné és Fiai Vel. Bečkerek.

Selyemkalap ujdonságok

érkeztek! -- Ruhák, pongyolák, bluzok és szetter-garnitúrák dus választékban.

ASZLÁNYI JULIA

kalap- és nődivatterme VEL BECSKEREK, Nemanjina (Jenő herceg) u. 7. Tunner-ház

ELADÓ

10 q vöröshagymamag

az 1920-21. évi termésből.

Szíves ajánlatok és megkeresések

Varga Sándor Srpska Klarja,

Lányok-pusztája címre küldendők.

Szőnyegkészítéshez

csomózó leányokat

felfogadunk.

Gyapjuipar Rt.

Guttman-gyártelep.

Favágást

vállal

Krausz Gyula

gépjavító-műhelye

Gundulityeva (Toldi Ferenc) u. 7. szám.

Telefon 3-29. Telefon 3-29.

Etablissement Paris

Varieté és orfeum! Varieté és orfeum!

Mindennap nagy előadás. Egész új műsor!

Előadás után parkettánc reggelig. Legfinomabb bel- és külföldi italok. Szigorúan családi műsor! Igazgató Krampf M. — Karnagy: Neszmélyi Izsó.

Oily Saratoff, orosz táncosnő. — Gusy Vera, angol táncosnő — 2 Harding csoda akrobata mutatványeikkal. — Walter és Mia, mondain táncospár — Ely Tábori, spitz táncosnő — Iby Szigety angol táncosnő. — Fenyő Duo, mondain táncpár — Uj! 2 Fleits, éjjeli züllők. Uj! Saratoff és Gümöri, orosz tánc-duett. — Gümöri Sándor, táncokomikus —

Helyárak: 4 és 3 dinár. — Pénztárnyitás este 8 órakor — Jegyek elővételben kaphatók a „Páris” éttermében. — Kezdetek este 9 órakor. — Egész éjjel meleg konyha — Pontos és gyors kiszolgálás.

Szíves pártfogást kér

Jung Pál, vendéglős.

Egy jó állapotban levő

gyermek sportkocsi

jutányosan eladó

Petrogradszka (Melencei) u. 37. sz. alatt.

2 tenyészbika

(svájci, 21 hónapos), eladó.

Cím: **STEYER JÓZSEF**

Veliki Bečkerek, Geteova (Német) u. 26.

Szövetek és bélés

óriási választékban nagyban alábbi cégnél:

Adler & Büchler

ZAGREB, Preradovičeva ulica 2.

Telefon 26-56. Sürgönycim: Štofova.